AHMED BİN ABDÜLCEBBAR EL-UTÂRİDÎ

İslâm tarihçilerinden. İsmi Ahmed bin Abdülcebbâr bin Muhammed bin Umeyr bin Utârid et-Temîmî el-Utâridî olup, künyesi Ebû Bekirdir. Ebî Ömer diye de bilinir. 177 (m. 793)'de Zilhiccenin 10. Ya'nî Kurban bayramı günü Kûfe'de doğmuş olup, 272 (m. 886) Şaban ayında yine Kûfe'de vefât etti. Faziletler sahibi bir kimse idi. Bağdâd'da İslâm tarihçisi İbni İshâk'tan gazâlar, harbler husûsunda rivâyetlerde bulundu. İbni esîr'in (radıyallahü anh), İbni İshâk'tan rivâyet yollarından biri Ahmed bin Abdülcebbâr vasıtasıyla olmuştur.

Bağdâd'ta oturduğu zaman Abdullah bin İdris el-Ûdî, Ebû Bekir bin İyâs, Hafs bin Gıyâs, Muhammed bin Fudayl, Vekî' bin Cerrah, Ebû Muâviye, Yûnus bin Bükeyr ve Muhammed bin İshâk'tan rivâyette bulunmuştur.

Ebû Bekir bin Ebüddünyâ, Ebü'l-Kâsım el-Begavî, Kâsım bin Zekeriyyâ, Yahyâ bin Muhammed bin Sa'îd, Ebû Bekir bin Ebî Dâvûd, Hüseyn bin İsmail el-Mehâmilî, Rıdvan bin Ahmed es-Saydalânî, İsmail İbni Muhammed, Muhammed bin Amr el-Bezzâz, Ebû Amr bin es-Semmah, Hamza bin Muhammed ve bir çok âlim de Ahmed bin Abdülcebbar'dan rivâyette bulunmuşlardır.

Ahmed bin Abdülcebbâr'ın (radıyallahü anh) hadîs rivâyet ettiği kitapları, babasının hadîs âlimlerinden duyarak, işiterek yazdığı hadîs-i şeriflerdir. Bununla beraber bu hadîs-i şerifleri babasından ayrıca işittiği de haber verilmiştir. Yahyâ bin Ebî Hünnâd'a ondan sorulmuş, cevâbında: "Sika (sağlam ve güvenilir) bir râvidir" buyurdu. Hamza bin Yûsuf, onun rivâyetlerinde herhangi bir beis olmadığını söylemektedir. Muhammed bin Hüseyin bin Humeyd bin er-Rebî' diyor ki: Babam anlattı. Ebû Kureyb Muhammed bin el-Alâ, bize Yûnus bin Bükeyr'in kitabından Peygamberimizin harbleri hakkında rivâyetler okuyordu. Ba'zıları gürültü yaptı. Buna çok üzülen Ebû Kureyb kırâati bıraktı. Okumaya devam etmesi için çok ısrar ettik. Fakat okumadı ve "Abdülcebbâr el-Utâridî'ye gidiniz. Çünkü Yûnus bin Bükeyr bize okurken, o da orada olup bizimle beraberdi" dedi. Biz "Ya o öldü ise" dedik. "Onun oğlundan dinleyiniz. Çünkü o da orada beraberdi" buyurdu. Ahmed bin Abdülcebbâr bin Muhammed, Yûnus bin Bükeyr, Mis'ar bin Kedâm, Eş'as bin Ebîş-şa'şa' Kinâneoğullarından bir zâttan rivâyetle: Peygamberimiz (aleyhisselâm), "Ey insanlar! Lâ ilahe illallah deyiniz ki, felah bulaşınız" buyurdu.

"Kim bilerek ve kasten benim üzerime yalan söylerse, Cehennemdeki yerine hazırlansın" hadîs-i şerîfi de onun rivâyetlerindendir.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târîh-i Bağdâd cild-4, sh. 262

2) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 582

3) El-A'lâm cild-1, sh. 143